

פעילי חמאס הגישו תלונה לבית הדין הפלילי הבינלאומי בהאג

3 ביולי 2023

עיקרים

- ◀ בערוץ אלג'יזרה דווח על תביעת ענק בשווי 25 מיליארד דולר שהוגשה נגד ישראל, על ידי קבוצה של עורכי דין אירופאים, לבית המשפט הפלילי הבין לאומי בהאג. לדברי עורכי הדין, התביעה הוגשה בשם שמונה חברי המועצה המחוקקת של הרשות הפלסטינית מרצועת עזה שיזמו את התביעה וכי ישראל נתבעת על "פשעים" שביצעה נגד תושבי עזה מאז 2007 בדגש על נזקים שנגרמו כתוצאה מ"המצור" שהיא הטילה, לדבריהם, על רצועת עזה. הסכום אליו הגיעו התובעים מבוסס על מסמך שפרסם האו"ם לפני מספר שנים שם צוין כי נזקי "המצור" על רצועת עזה בין השנים 2007 ו-2018 נאמדים בסכום של 16.7 מיליארד דולרים.
- ◀ התביעה מוגשת בסיוע שני ארגוני חברה אזרחית בינלאומיים: AFD International, ארגון זכויות אדם שמטהו בבריסל וארגון One Justice, שמקום מושבו בפריז. בראש קבוצת עורכי הדין עומד עורך הדין Gilles Devers, צרפתי העוסק מזה שנים רבות בהגשת תביעות נגד ישראל לבית הדין הפלילי הבינלאומי (דף הפייסבוק של ארגון AFD International, 21 ביוני 2023).
- ◀ **המאבק המשפטי נגד ישראל והפנייה לבתי הדין מוגדרים על ידי הפלסטינים כאחת מצורות "ההתנגדות" ואחד הכלים החשובים שבידיהם במאבק נגד ישראל.** בראייתם, עצם הגשת התביעות, גם אם הן לא מגיעות לכדי פסק דין, מצמצמת את מרחב הפעולה של ישראל, תורמת להוקעת הנרטיב שלה ומגבילה את פעילותה המדינית והדיפלומטית.
- ◀ חברי המועצה המחוקקת ציינו כי הם הגישו את התלונה בשם העם הפלסטיני. אולם, **בפועל היא הוגשה בשם חמאס, שכן המועצה המחוקקת הפסיקה להתקיים, הלכה למעשה,** לאחר הקרע בין חמאס לפתח ברצועת עזה בשנת 2007. זאת ועוד, ב-22 בדצמבר 2018 הודיע אבו מאזן, יו"ר הרשות הפלסטינית, כי בית המשפט החוקתי של הרשות החליט לפזר את המועצה המחוקקת ולקרוא לבחירות חדשות תוך שישה חודשים (אלקדס, 26 בדצמבר 2018). בחמאס, הדגישו בזמנו שהחלטה חסרת תוקף, משום שבית המשפט החוקתי הוא גוף שרירותי ולא עצמאי שהקים אבו מאזן אשר אין ביכולתו לשנות את מעמדה הריבוני של המועצה המחוקקת. בפועל, ברצועת עזה ממשיכים חברי המועצה המחוקקת לנהל ישיבות, לקדם חוקים ולפקח על עבודת משרדי ממשל חמאס.

הגשת תלונה על "המצור" ברצועת עזה

◀ לשכת ההסברה של המועצה המחוקקת ברצועת עזה דיווחה, כי מספר חברי המועצה החלו בנקיטה של צעדים מעשיים לקראת הגשת תלונה לבית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC), לגבי ה"מצור הישראלי" המוטל על רצועת עזה מזה 17 שנים. לדבריהם, תוכן התלונה יפורסם בקרוב וצעד זה הוא חלק ממאמצים דיפלומטיים ומשפטיים של חברי המועצה המחוקקת להרשיע את ישראל על "ההפרות החמורות" נגד הפלסטינים, במיוחד "פשע המצור" (אתר המועצה המחוקקת ברצועה, 24 ביוני 2023).

◀ במסיבת עיתונאים שנערכה במטה המועצה המחוקקת בעזה אמר **אחמד בחר, סגן יו"ר המועצה ובכיר חמאס**, כי חברי המועצה המחוקקת הסמיכו עורך דין צרפתי להגיש בשמם את התלונה לתובע בית הדין הפלילי הבינלאומי (ICC) נגד ישראל, לבקש את הרשעת ישראל ולחייב אותה במתן פיצויים באמצעות קרן הנאמנות של בית המשפט לכל הפלסטינים שנגרם להם סבל או שחיהם הושפעו מ"המצור" ומהתוקפנות הישראלית המתמשכת נגד רצועת עזה".

◀ בחר קרא לבית הדין הפלילי הבינלאומי לטפל ברצינות ובאופן מיידי בתלונה, להרשיע את ישראל על "פשעיה" המסווגים, לדבריו, כ"פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות" ולהתחיל לגבש מנגנונים מעשיים לדרוש דין וחשבון ממנהיגי ישראל על "פשעי המצור", להחיל את העונשים המחמירים הכלולים בתקנון בית המשפט, ולהעניק פיצוי הולם לקורבנות הפלסטינים, פיצויים שהמומחים העריכו בסכום של לא פחות מ-25 מיליארד דולרים. זאת, בהתבסס על הדו"ח של ועידת האו"ם לסחר ופיתוח (CNUCED), שציין כי ההפסדים הכלכליים הישירים כתוצאה מ"המצור" בין 2007 ל-2018 הסתכמו בסכום של 16.7 מיליארד דולר (אתר המועצה המחוקקת ברצועה, 25 ביוני 2023).

מסיבת העיתונאים (אתר המועצה המחוקקת ברצועה, 25 ביוני 2023)

◀ הדיווח אודות היוזמה של קבוצת חברי המועצה המחוקקת פורסם לראשונה ב-21 ביוני 2023 על-ידי ארגון AFD International בהודעה משותפת שפורסמה יחד עם ארגון One Justice (ראו נספח) (קדס פרס, 21 ביוני 2023). בהודעה נמסר, כי שני הארגונים סבורים כי מדיניות "המצור" הישראלית על רצועת עזה מגיעה לרמה

של "פשע מלחמה ופשע נגד האנושות" על פי אמנת רומא,¹ לאור מספר הקורבנות שנגרמו כתוצאה משלילת שירותי הבריאות ולאור האפליה נגד הפלסטינים, דבר המהווה "פשע אפליה גזעית בינלאומי (אפרטהייד)". ההודעה הוסיפה, כי לאחר תהליך התייעצות ארוך, החליטה קבוצה של חברי המועצה המחוקקת מרצועת עזה להגיש תביעה לתובע של בית הדין הפלילי הבינלאומי, לפיה ישראל מבצעת "פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות" בנושא "המצור", ולהגיש בקשה לפיצויים לקרן הנאמנות של בית המשפט, שעל פי התקנון עליה לשלם פיצויים קולקטיביים לקורבנות, קרי, כל תושבי רצועת עזה. נמסר כי תינתן עדיפות בפיצויים שהם דורשים, בסך 25 מיליארד דולר, לילדים, חולים, בעלי צרכים מיוחדים וקשישים (דף הפייסבוק של ארגון AFD International, 21 ביוני 2023).

◀ **עבד אלמג'יד מרארי, מנהל מחלקת המזרח התיכון וצפון אפריקה בארגון AFD International**, אישר את הפנייה לאחר שפרסם בדף הפייסבוק שלו הודעה לפיה ב-26 ביוני 2023 הוגשה מטעם חברי המועצה המחוקקת ברצועת עזה תביעה לבית הדין הפלילי הבינלאומי נגד ישראל בדרישה שתסיר את "המצור" ותעניק פיצוי כספי באמצעות קרן הנאמנות של בית המשפט לכל הקורבנות הפלסטינים שנפגעו. לדבריו, על יפוי הכוח להגשת התביעה חתמו שמונה חברי המועצה המחוקקת ובראשם **אחמד בחר סגן יו"ר המועצה המחוקקת** (דף הפייסבוק של ארגון AFD International, 28 ביוני 2023).

◀ **התביעה הוגשה לבית הדין בהאג על ידי עורך הדין הצרפתי Gilles Devers** (ראו נספח) ועורכי הדין **ח'אלד אלשולי**, **חבר איגוד עורכי הדין הירדנים**, **מחמד אלנג'אר**, **חבר איגוד עורכי הדין בעזה**, ו**עבד אלמג'יד מרארי חבר לשכת עורכי הדין במרוקו**. לטענת עורכי הדין, התביעה עוסקת במקרי הרצח בכוונה תחילה כתוצאה מ"המצור" המוטל על הרצועה, בנוסף לפשע האפרטהייד שנובע מהאפליה שעושה ישראל כלפי כל תושבי רצועת עזה. חברי המועצה המחוקקת מאשימים את ישראל בביצוע פשעי מלחמה ופשעים נגד האנושות, ומציינים כי מאז 2020 רצועת עזה מסווגת על ידי האו"ם כאזור בלתי ראוי למגורים (אתר ערוץ אלג'זירה, 27 ביוני 2023).

¹ האמנה המכוננת של בית הדין הפלילי הבינלאומי מכונה אמנת רומא. האמנה נחתמה ב-17 ביולי 1998.

עורכי הדין שהגישו את התביעה מתראיינים לפני בניין ה-ICC. בתמונה משמאל נראים (מימין לשמאל): ח'אלד אלשולי, העומד בראש ארגון One Justice ועוטה גלימה שעליה כתוב "איגוד עורכי הדין הירדנים", Gilles Devers, ו-עבד אלמג'יד מרארי (דף הפייסבוק של ארגון AFD International, 28 ביוני 2023)

◀ **ח'אלד אלשולי** ציין כי הפנייה לבית הדין מהווה **צורה של התנגדות לכיבוש**. זאת, לדבריו, למרות שישראל לא מציינת להחלטות בתי המשפט הבינלאומיים. הפנייה נועדה לעשות צדק עם הפלסטינים, **והחלטות אלו מעניקות לפלסטינים את הזכות לכל צורות "ההתנגדות"**. אלשולי הדגיש את הצורך להמשיך ולפנות למערכת המשפט ולדרוש להעמיד לדין את "הפושעים מישראל על פשעיהם. הוא הביע תקווה שיינתנו צווי מעצר נגד ישראלים, במיוחד לגבי מה שכינה "הפשעים הגלויים" שאינם זקוקים, לדבריו, לשום תיעוד, כמו "פשעי ההתנחלויות והאפרטהייד" (קדס פרס, 26 ביני 2023).

◀ **הדא נעים, יו"ר ועדת זכויות האדם במועצה המחוקקת**, אמרה כי הם מצויים במצב של מערכה כוללת עם ישראל הכוללת את כל הזירות והתחומים, וכי המאבק המשפטי הוא אחד הכלים החשובים ביותר, משום שישראל תלויה להישרדותה בכוח הצבאי ובתמיכה וגיבוי בינלאומיים. היא הוסיפה, כי גם אם הם לא יגיעו לכדי הרשעה של ישראל, עצם הגשת התביעות נגדה מצמצמת את מרחב הפעולה של ישראל, תורמת להוקעת הנרטיב שלה ומגבילה את פעילותה המדינית והדיפלומטית. לדבריה, בשל התביעות ועקב הרדיפות המשפטיות, קרה לא פעם שהמנהיגים הפוליטיים, הביטחוניים והצבאיים של ישראל נמנעו מהשתתפות באירועים בינלאומיים או מנסיעות למספר מדינות מערביות (קדס פרס, 26 ביני 2023).

◀ לדברי **מוסא אבו מרזוק, חבר הלשכה המדינית של חמאס וראש המשרד לקשרים בינלאומיים**, התלונות שהוגשו לבית הדין הפלילי הבינלאומי והבקשה לפיצויים הן הכרחיות כדי לגרום לקהילה הבינלאומית לקבל אחריות בנושא. הוא ציין כי קיים צורך בנקיטה של מהלכים משפטיים נוספים, כדי לסיים את "המצור". הוא הוסיף כי התלונות המוגשות על ידי גופים פרלמנטריים וארגוני זכויות האדם פלסטיניים ובינלאומיים לבתי המשפט ולרשויות המשפט יש בהן כדי לעשות צדק עם הפלסטינים הנתונים במצב של שלילת זכויות אדם אלמנטריות, מצור, עוול, רדיפה, והרעבה, תוך הפרה בוטה של כל האמנות הבינלאומיות (אתר חמאס, 26 ביוני 2023).

עורך הדין Gilles Devers

◀ צרפתי, יליד 1956, עורך דין, בלוגר, מורה-חוקר ומרצה. **Gilles Devers** הוא חבר לשכת עורכי הדין של ליון משנת 1985; דוקטור למשפטים; מרצה ומורשה לנהל מחקר בפקולטה למשפטים של אוניברסיטת ליון. הוא העורך הראשי של כתב העת Droit, Déontologie et Care. מזה שלושים שנה הוא חולק את פעילותו בין מגזר הבריאות, המגזר הסוציאלי, והגנה על מיעוטים, בצרפת ומחוצה לה ובכלל זה פלסטין, סהרה המערבית, מצרים, איי קומורו, גואדלופ. פעילות משרדו מתמקדת בשלושה תחומים עיקריים בריאות ורווחה; הגנה על חירויות; ונושאים בתחום המשפט הבינלאומי (<https://devers-avocats.fr>).

◀ **Gilles Devers** הוא אחד הדוברים של קבוצה של 350 ארגונים לא ממשלתיים המיוצגים על ידי ארבעים עורכי דין האחראים לטיפול בעתירה לבית הדין הפלילי הבינלאומי בגין פשעי מלחמה. הוא ייצג את הרשות הפלסטינית בפני בית הדין הפלילי הבינלאומי. במהלך מבצע "עופרת יצוקה" (2008-2009), לאחר שלדבריו, הרשות הפלסטינית העניקה לו את המנדט להגיש תלונה בשמה. ביולי 2014 הוא הגיש תלונה נוספת נגד ישראל בשם שר המשפטים ברשות הפלסטינית, בנוגע לאירועי מבצע "צוק איתן" (ויקיפדיה).

עורך הדין בהפגנה בליון נגד "המצור" על רצועת עזה (יולי, 6 באוגוסט 2014)

AFD International

לוגו הארגון

◀ ארגון לא-ממשלתי (NGO) העוסק בהגנה על זכויות פלסטינים. מטה הארגון בבריסל. הארגון נוסד בשנת 2006 והוא שם לעצמו מטרה לקדם את זכויות האדם ברחבי העולם. במסגרת זאת הוא עוסק גם בנושא פלסטיין (אתר הארגון). **עבד אלמג'יד מרארי, הוא מנהל מחלקת המזרח התיכון וצפון אפריקה בארגון.**

One Justice

לוגו הארגון

◀ ארגון עצמאי ללא מטרת רווח שבסיסו בפרז, שמטרתו להגן על זכויות האדם ברחבי העולם, במיוחד באזורי סכסוך, באמצעות הרתעה משפטית ובניית יכולת משפטית. בראש הארגון עומד עורך הדין **ח'אלד אלשולי** (khaled shouli) שהינו מומחה למשפט פלילי בינלאומי.